

PANDEMİ KOŞULLARINDA KADIN MÜHENDİS OLMAK

Dünyanın karşı karşıya kaldığı COVID-19 pandemisi tüm insanlığın çalışma şeklini, yaşama biçimini kökten değiştirdi. Salgın ile birlikte milyonlarca kişi işini kaybederken, yapılan araştırmalara göre bu durumdan en çok kadın çalışanların olumsuz etkilendiği çeşitli araştırma sonuçlarıyla ortaya konuldu.

Birleşmiş Milletlerin yayınladığı rapora göre, karantina dönemindeki eve kapanmalarla birlikte aile içi şiddet %27,8 artmıştır. Pandemiyle birlikte tüm kurumlarda, işletmelerde, toplumun her kesiminde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin öneminin kavranması ve bu eşitliği sağlamak gündemde hak ettiği yeri almaktadır.

İş ve aile yaşamı arasında uzlaşma, cinsiyet eşitliğinin sağlanması için çok önemlidir. Kadınların aile içinde sorumlulukları da dengelenmelidir. İşyerlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin uygulanması için, kadın ve erkekler eşit iş olanakları sağlanmalı, çalışma koşulları eşit şekilde iyileştirilmeli, eşit işe eşit ücret ilkesi acilen uygulanmalıdır. Özellikle cinsiyet ayrımcılığını besleyen her türlü davranışlardan kaçınılması gerekmektedir.

Peki MMO Kadın Komisyonu Kimdir?

TMMOB üyesi kadınların sorunları, toplumdaki kadınların sorunlarından ayrılmaz bir bütündür. Mühendis, mimar, şehir plancısı kadınlar da giderek daha fazla hak kaybına uğramakta, yasal haklarını kullanmalarının önüne engeller çıkarılmaktadır. TMMOB'nin, üyelerinin haklarını koruması ve üyelerinin örgütlenmesini teşvik etmeye yönelik çalışmalar yapması en temel görevlerindedir. Bu bağlamda Metalurji ve Malzeme Mühendisleri Odası Kadın Komisyonunu kadına cinsiyetinden dolayı uygulanan her türlü olumsuzluğa karşı mücadele etmek, odamız içerisindeki kadın örgütlenmesini teşvik ederek üye sayımızı arttırmak amacıyla kurulmuştur. Bu amaçla yaşanan cinsiyet eşitsizlikleriyle ilgili veri toplamayı, komisyon içinde ve hayatımızın her alanında bilinçlenme sağlamayı ve örgütlenme çalışmaları yapmayı hedeflemektedir.

Mesleğimiz gereği üretimin hiç durmadığı yerlerde çalışırken ev içi mesaimizde pandemi koşullarıyla artmıştır. Metalurji ve Malzeme Mühendisleri Odası Kadın Komisyonu olarak

Covid 19 salgın döneminin kadın meslektaşlarımızın iş yaşamlarına ve hayatlarına etkisini sormak ve bu zor dönemde meslektaşlarımızla yaptığımız röportajlarla süreci nasıl geçirdiğimizi sizlerle paylaşmak istedik.

Nilgün Kuşkonmaz

Nilgün Kuşkonmaz Yıldız Teknik Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak 35 senedir çalışıyorum.

Pandemi başlangıcı kabul edilen Mart 2020 de Yıldız Teknik Üniversitesi ilk internet ile eğitime geçen üniversiteler arasındaydı ve o zamandan bu yana iki dönemde toplam 7 teorik ders ve tasarım ve bitirme projeleri çalışmalarını devam ettiriyorum.

Pandemi sürecinden birçok çalışan olumsuz yönde etkilendi. Özellikle hizmet sektöründe çalışanlar işlerini kaybettiler tabii ki grubun büyük bir çoğunluğu kadın çalışanlardır.

Kadınların bu süreçte yükümlülüklerinin çok arttığını düşünüyorum.

Maddi açıdan zorlukların yanısıra evde kalan ev halkının beslenme ve temizlik işleri, evde varsa eğitim gören çocukların, internetten eğitime alınması, bu sırada çocukta oluşabilecek travmaları giderme, genelde ne yazık ki bizim toplumumuzda kadınların görevi sayıldığı için bu görevlerini yerine getirmesi beklentisi bu dönemde artmıştır.

Kendi özelime gelirse bu dönemde evden ders verme başlangıçta ilginçti ama daha sonra, öğrencinin ve benim tatmin olmadığım bir eğitim şekline dönüştü. Öğrenci için belki artıları vardı. Daha sonra ders tekrarlarını dinleyebilme ve sınavlarda, yüz yüze eğitime göre daha yüksek not alabilme olasılığı!

Ders veren açısından bakacak olursak, bilgi aktarırken öğrencilerin yüzünü görmeden konuşmak hatta seni dinleyip dinlemediğinin bile belirsiz olduğu bir boşluğa bir şeyler anlatmak zaman geçtikçe zor olmaya başladı. Soru sorunca öğrenciden geri dönüşün olmaması ben de zamanla anlatımda isteksizlik oluşturmaya başladı.

Okul dışında evde ders vermenin kadın olarak zorlukları ise daha fazla. İki ders arası yemek yapmaya çalışmak, ev işleri ile çalışmanın zaman ve mekân olarak iç içe geçmesi insanın işine odaklanmasını engelliyor bu da stres ve kaygı oluşmasına neden oluyor.

Bütün bunların yanında bir de ev de eğitim alan öğrenci veya öğrencilerin olması daha da zor durumdur sanıyorum.

Maddi olarak bakacak olursak üniversite kampüsünü bir masaya sığdırmaya çalışmak teknik cihaz gereklilikleri internet erişimi bunlarında bir maliyeti var tabii ki. Ama öğrencilerin

eğitimi için bu konuda tüm öğretmen ve öğretim üyelerinin özveri ile çalışmalarını devam ettirdiklerini biliyorum.

Belgin Mert

Belgin Mert,44 yaşındayım. Yıldız Teknik üniversitesi Metalurji Mühendisliği bölümünden mezun oldum. 22 yıldır özel sektörde çalışıyorum.

Pandemi döneminin başında evden çalışmaya geçtik. Öncelikle adım adım çalışma saatleri arttı. Nasıl olsa sürekli evde olmanız bahane edilerek daha fazla çalışma baskısı, geç saatlerde toplantı konularak farkında olmadan daha fazla çalışır hale geldik. Bununla birlikte uzayan çalışma saatlerinin arasında da evde daha fazla vakit geçirdiğin için daha fazla yemek daha fazla temizlik işleri ile mücadele ediyorsun. Ben çocuğum olmadığı için şanslı sayabilirim çünkü onlar tüm bu işlerin yanında öğretmenlik görevini de yüklendiler. Sonuç olarak pandemi döneminde sağlığımızı korumak için sözüm ona hayatımıza giren evden çalışma sermayenin tasarruflarla karına kar katmasını sağladı. Çalışanlara düşen ise daha fazla emek sömürüsü oldu!

Sezgi Akyol

Sezgi Akyol, 29 yaşındayım. 2016 yılında Anadolu Üniversitesi'nden Malzeme Mühendisi olarak mezun oldum. 5 yıldır Satış Mühendisi olarak özel bir şirkette çalışmaktayım.

Covid 19 pandemisi ciddi anlamda hayatın her alanını ve herkesi etkiledi. Sosyal medyada virüsün zengin yoksul herkese eşit davrandığını belirten söylemler bu noktada güldürdüğü kadar düşündürüyor. Gerçekten eşit davranırsa bile sonuçlarını ne yazık ki eşit yaşamadık. Geçim sıkıntısıyla tam mesaili çalışmaya devam ederken emekçiler; virüs bahanesiyle artan sömürüye, komik sosyal destek rakamların karşısında ulaşım, gıda ürünlerine, barınmaya yapılan zamlara mücadele ettiler.

Dünyanın hiçbir yerinde başarılı bir şekilde yönetilemeyen pandemi krizinin bana kalırsa kadınların yaşamlarına etkisi gözle görülebilir biçimde ölçülmektedir. Pandeminin kadınların hayatı üzerine etkilerini düşünürken belli noktaları beraberinde tekrar irdelemek gerekiyor. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, eşit işe eşit ücret, ev içi şiddet, kadınların özgürlük ve yaşam mücadelesi gibi başlıkları bu dönemle harmanlayıp açtığımızda aslında sorunların pandemi öncesi veya sonrasıyla değişmediğini bunun bir sistem sorunu olduğunu göreceğiz.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği perspektifinden baktığımızda aslında ev içi iş bölümünde ne kadar eşitiz sorusunu her bir bireyin kendisine samimi bir biçimde sorması gerekir. Okulların kapanması, evde karantina dönemleri, yaşlı ve çocuk bakımları, yemek yapımı yani ev içi her türlü meşguliyet sizce

kimin omuzlarındadır? Bunlar zaten yıllardır toplumun kadına yüklediği roller olduğu için 'bir nebze bu sorumluluklardan özgürleşmiş kadınların' pandemi döneminde tekrar geriye dönmeleri sürpriz bir durum değildir. Ayrıca büyük oranda esnek ve daha düşük ücrete çalışan kadınlara bu rollerin yüklenmesi hızlı ve daha kolaydır.

Doç.Dr. Emel Memiş'in 339 şirketin katılımıyla hazırladığı "Covid-19 Salgınının Kadın Çalışanlar Açısından Etkileri" başlıklı araştırmasında; işletmelerin neredeyse tamamında (yüzde 99) kadın çalışanlar yaşanan sorunları, artan ev işleri ve çocuk/yaşlı/hasta bakımı nedeniyle karşılaşılan zorluklar olarak belirtirken, işletmelerin yüzde 25'inde bu sorunlar erkekler tarafından dile getirilmiştir. İşletmelerin yüzde 89'unda kadın çalışanlar ev içi şiddetin arttığını ifade ederken, yüzde 19'unda erkekler bu soruna işaret etmiştir".

Akademi dünyasına bakacak olursak Cambridge, Oxford ve Zürih üniversitelerinden iktisatçılar tarafından yapılan araştırmada, koronavirüs salgını döneminde yapılan çalışmalarda kadınlar tarafından yazılan tek yazarlık akademik makalelerin sayısında azalma olurken, aynı dönemde erkek akademisyenlerin makalelerin sayısı arttığı belirtilmektedir.

Esitsizliğin yanı sıra salgının başlamasıyla birlikte kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet ve ev içi şiddet artmıştır. Yapılan araştırmalarda yalnızca ülkemizde değil dünyanın pek çok yerinde ev içi şiddetin artmasıyla birlikte acil çağrı merkezlerine gelen sığınma taleplerinin de arttığı belirtilmektedir. 2018'de Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi evi, kadınlar için en tehlikeli yer olarak nitelemiştir. Kadınlar en çok yakınları ve güvenli alan olan evlerinde öldürülmektedir. Pandemi koşullarında ise 'eve' kapanmanın kadınlar açısından ne yazık ki şiddeti arttıracaklarını öngörmek ve bunu önleyici yaptırımların, yasaların (İstanbul Sözleşmesi ve 6284 nolu yasa) bir an önce esaslı bir şekilde uygulanması gerekmektedir.

Bütün bunların farkında olmak ve gerekliliğini yerine getirmek benim bakış açımına göre gerçekten zor değil. Biz erkeklerin sayıca fazla olduğu bir alanda, toplumun erkeklere uygun gördüğü bir meslek olan 'mühendisliği' icra etmeye çalışıyoruz. Sadece pandemi döneminde değil çocukluğumuzdan başlayarak üniversiteye gittiğimiz, fabrikalara mühendis olarak adımımızı attığımız, sorumlu yöneticiler olarak çalıştığımız zamanlarda bile eşitsizliği yaşayabiliyoruz. Üyesi olmakla gurur duyduğum TMMOB Metalurji ve Malzeme Mühendisleri Odasının ve Kadın komisyonunun toplumda ve mesleğimizde bu anlayışın yıkılması için gerekli sorumluluğu üstleneceğine inancım tam.